

Szerkesztőség és kiadó hivatal
 Hely: SIMONFFY-ház a város-
 házával szemben

HIRDETÉMÉNYEK,
 Hirdetési díjak és a kiadás körüli panaszok
 valamint a lap szellemi részét illető
 minden közlemények ide intézendők

Hirdetetlen levelek csak ismert kezektől
 fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KOZLÖNYE.

Megjelen naponta, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben hához hordva vagy vidékre postán
 küldve:

Egész évre 10 ft — kr
 Félévre 5 ft —
 Negyedévre 2 ft 50
 Egy órára 1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábospétisor egyszeri beiktatásért 5 kr
 Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
 Nyiltér 4 hasábos pétisorért 20 kr.

XII. évfolyam. 1885.

Debreczen. Csütörtök, márczius 19.

55. szám

Államférfiúi bölcsesség és a csiri-csári.

II.

—6— Ki tudná azt jobban Tisza Kálmánál, vajjon hogy kellene reformálni a felsőházat? Ámde Tisza Kálmán azt is tudja, hogy a mai viszonyok közt mit lehet keresztülvinni. A kérdés nem az, hogy a reform mily tökéletes legyen, hanem az, hogy legyen, mert a mai felsőház, ha úgy akarja, egyszerre csak megveti lábát és mindent megakadályoz, a mit az alsóház tenni akar. A mai felsőház mellett oly hajszálmérésztő lejtőn vagyunk, hogy innen kijutni a leghazafiasabb kötelesség. A mai felsőház mellett a főrendi szavazatokból sportot, az alsóházból komédiát lehet csinálni. Egy-egy befolyásos szép asszony estélyei nagyobb hordertőre emelkedhetnek az országgyűlési üléseknél, s hogy valamely törvényjavaslat keresztül menjen, attól tétethetnek függővé, vajjon X. Y. grófnak hogy tetszik? A zsidó házassági törvényjavaslatnál meg volt éve az első próba és ellehetünk rá készülvén, hogy a próba mindannyiszor ismétlődne, a hányszor szép asszonyok avagy a sport terén befolyásos mánások beleártanak magukat. És ez oly végzetekig fokozódhat, hogy következményei beláthatatlanok. Az alsóház egy tehetetlen bábbá nyomoríthatatnék, a mi által aztán kitörésre ingerelhetnék a nemzet zöme. Lehet ugyan, hogy ez nem következne be, ámde a mai felsőházi szervezet mellett a lehetséges meg van reá, a mely lehetőséget lehetlenségéggé tenni egy előrelátó államférfiúnak egyik leghazafiasabb kötelessége. Miután pedig, éppen csak a mai felsőház szervezete mellett annak reformálása a lehető legkényesebb dolog, — plane ha még alsóházi ellenzékünk jóakarátát is hozzá vesszük, — hát Tiszának nem az a feladata, hogy makacsokdjék és pökhendiskedjék, hanem az, hogy államférfiúi bölcsességgel, úgy a

hogy, de a reformot keresztül vigye, mert az az egy bizonyos: hogy a mai főrendiháznál megbízhatatlanabb forumot összealkotni emberi észszel nem lehetne.

Egy oly felsőház, melyet szeszély kormányozhat; hol a tagok nagy többsége az ő nézetével, elvével együtt ismeretlen; hova az idegen elemek százával tölthetnek csupa juxból; a mely felsőház számarányával és akaratával a magyar nemzet sohasem lehet tisztában: az oly felsőház nem más, mint egy demokleszi kard, mely a népképviselőt és demokratikus elvek feje felett függ folytonosan. Hát ha a reformmal más egyebet nem érünk is el, mint azt, hogy a felsőház a magyarság részére biztosítsa egy bizonyos határral jelezve legyen, a mai körülmények közt már az is vívmány lenne. Egy áttekinthető felsőház, melynek számával, nézetével és hazafiságával az alsóház tisztában van, a mai felsőház mellett már oly vívmány, melylyel egyelőre meg lehet elégedni, meg gondolván: hogy a reformnak minden körülmények közt meg kell lenni, gyökeresebb reformot pedig mostanság keresztülvinni nem lehet.

A reformált felsőház majd megmutatja aztán maga-magát. Megfelele-e a nemzet várakozásának és a hazafiság igényeinek, avagy nem. Ha megfelel? Marad. Ha nem felel? Nem muszáj azért az egészet újra önteni, hanem lehet rajta módosítani avagy változtatni, — a mint az angolok teszik.

Egy tökéletes felsőházat alkotni, igaz hogy legjobb lett volna, de hát melyik lett volna a tökéletes? Az ellenzék melyik árnyalatának javaslatáról lehet ezt elmondani? Hátha ezek még helytelenebbeknek bizonyultak volna, a mennyiben nem meggyőződés, hanem a pártoskodás szülte őket Szóval, tekintsük a dolgot bármely oldalról, a Tisza államférfiúi bölcsége itt is kimagaslik. Meghozni a reformot, egy zürzavárból valami tisztábbat alkotni, a chaoszról kibontakozni: ez az államférfiúi fel-

gás, mely mellett az ellenzék minden gáncoskodása semmivé lesz, mint egy pártoskodásból eredő csiri-csári, amint-hogy az is, és amint-hogy neki nagyobb súlyt fektetni nem is lehet.

— Menetdíj kedvezmények az országos kiállítás alkalmából. A magyar és osztrák vasutak között már huzamosabb idő óta folynak tárgyalások az országos kiállítás tömeges látogathatása érdekében. Végre abban történt megállapodás, hogy a legtöbb magyarországi, valamint a jelentékenyebb osztrák, illetve cseh, gácsországi stb. állomásokról 30—40%-al mérsékelt menetérték jegy fognak 15 napi érvényességi időtartammal Budapestre kiadni, melyekkel együtt egy kiállítási belépti és egy kiállítási sorsjegy is váltandó. Ezen jegyek, értesülésünk szerint, Bécsből és a magyar állomásokról hetenkint kétszer, de a Budapestben beszakadó különböző irányok szerint változó s annak idején közzéteendő napokon fognak kiadni. Ellenben a Bécsből nyugotra, illetőleg Bécsnél messzebbiekre osztrák és külföldi állomásokról mindennap fognak ilyen jegyek kiadni, a minek megfelelően intézkedés történt, hogy az illető idegen utas, az ország határához érve, utját szintén bármely napon és bármely vonaton folytathassa menetérték jegyével Budapestre. A kiállítási személyforgalomra vonatkozó összes intézkedések külön díjszabási füzetben fognak legközelebb megjelenni — úgy mint ez a kiállítási tárgyak szállítására nézve is megtörtént — és remélhető, hogy ezen intézkedések kiállításunk, valamint hazánk érdekesebb egyéb helyeinek látogatására is a legjobb befolyással lesznek.

A pénzügyintézetek zárszámadásai.

A pénz és hitelintézetek, úgy egyéb részvénytársaságok közrebozsátották zárszámadásait. Ha a kimutatások közt nincsenek erőszakoltak számosabban, úgy az elmúlt év valóban nem tartozhatott a szomorúak közé, amennyiben minden intézet meglehetősen nagy nyereséggel zárta le évi számadásait s a mérleg azt tünteti ki, hogy hatalmas vagyonnal rendelkezik hazánk.

Annai bizonyos, hogy a pénz és hitel-

intézeteknél és más egyéb részvénytársaságoknál a pénz összetörölött annyira, hogy nem egy intézetnél nagyobb mennyiségben van kiírva: arany vagy papírjárdékban ennyi és ennyi százezer, kamatozó hitelpapirokban ismét több százezer forint fekszik, a mi azt árulja el, hogy az összetörölött pénzt valamibe fektetni kellett, hogy a pénztárban kamatozás nélkül ne heverjen, hogy a részvényesek nagyobb osztalékokat kapjanak.

És mégis mennyire hiányzik nálunk az iparvállalatokba való befektetés.

Pénz és hitelintézetek jobbara a váltó üzlettel foglalkoznak és pedig magas kamatláb mellett; mert bármennyire meggyűlön is a pénz, bármennyire is törekedjenek az intézetek értékpapírok alacsony kamatlába mellett is ilyenekbe helyezni el pénzüket, a hitelképes emberek csak magas áron kaphatnak pénzt úgy annyira, hogy hazánkban ilyen kamatos pénzzel, az intézeteken kívül, vállalatokba bozsátkozni nem lehet.

Meg van nyitva a tér a vállalatokra mindenütt és mégis pénzügyintézetek nagyon rizikó vállalatnak tekintik akár egy gyárnak felállítását, akár egy vasutnak készítését egyes vidékek jövedelmi forrásának emelésére s a természet adta kincsek kiaknázására.

Pénzügyintézetek az ilyen vállalatoknál, ha 10 százalékot hoznának, rizikóknak tekintik a vállalkozást, mert még mindig azon reménységgel táplálkoznak, hogy a befektetett tőke meghozza váltókezelésnél az alterum tantumot, melyből a tisztviselők fizetése után fennmaradó részből, még közéjzra is lehet valamit áldozni az olcsó népszerűség megszerzése végett.

A kormányilag hathatósan pártolt „Első Magyar Általános Biztosító Társaság” nyemreménye a múlt évről mesés összeget tüntet fel és pedig 991,418 ft 58 krt, ezen mesés összegből felosztás alá kerül 662,206 ft 63 kr, — valóban megdöbbentő szám, amit onnan magyarázhatunk meg, hogy úgy a vármegyék mint a városok ezen részvénytársaságnál kötelesek biztosítani, ami az egyesekeket is maga után viszi; — hát ettől az intézettől legalább annyit nyerünk, hogy 9000 frtot szán közhasznú czélokra s így egy bi-

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

A szép kecskepásztor leány.

(Beszély.)

Abonyiné Klósz Ilonától.

(Folyt. és vége.)

— Nem marad magában ha meghal az apja, eltartom én, felfogom örököbe. Határozott komoly hangon mondá az orvos.

Bokody Ernőnek hívták, nem régen jött ide lakni, igen szép, megnyerő modoru fiatal ember volt, az egész vidék nemsokára megszerette. Nőtlen ember volt, a vidék sok szép leánya szerette volna meghódítani, de ő nem hódolt meg olyan könnyen. Sajátságos érzés vett rajta erőt, midőn e ritka szépségű román leányt meglátta. „Enyémnek kell lenni, ha apja élve marad, nem olyan könnyen meg, de ha meghal, könnyű lesz a tapasztalatlan leány-nyal elbánni.”

— Nem mindennap akad az ember ily gyönyörű zsákmányra — gondolá az öző férj.

Felvette tehát farkasbőrrel bélelt meleg utazóbundáját és mivel a sziklás hegyutakon kocsin nem lehet menni, hátilovát nyergeltette fel és megindult a veszélyes utra a borzasztó időben.

Senkinek meg nem tette volna ezt, de hogy bámultá, kedvelté tegye magát az egyszerű leányka előtt, nem ismert áldozatot. Mindenre kész lett volna, csak birhassat a gyönyörű teremést, oly heves szerelemre gyuladt szive.

Csakugyan az egy órai utat megtették két óra alatt, szerencsére nem történt semmi, csak lépésben lehetett menni, mert korom só-tét volt, csakis annak köszönheték, hogy

el nem tévedtek, mert Sára igen jól tudta a járást.

Mikor odaértek, az öreg Juon már utoljára járt, az orvos rögtön megvizsgálta, nem szólt semmit, belső zsebéből egy kis üveget vett elő s néhány cseppet adott a betegnek, pár perc múlva jobban érezte magát.

A szép Flóre odafutott, kezét megragadá az orvosnak és hirtelen megeskölte.

— A Domne Zen áldja meg! — mondá harmatos nefejeits szemével mosolyogva.

Az orvos hosszu, vágó pillantást vetett a leánykára és gyöngéden mondá —

— Flóre, menj imádkozzál édes apáddal.

A leányka szó nélkül térdelt az egyszerű nyoszolya elé és hangosan kezdte mondani az „Ur imáját.”

Az orvos addig a legokosabbnak látszó okához fordult halk hangon mondá — nincs menség, alig félóra múlva bevégzi az életet, sajnalom szegény gyermeket, nem szólok neki semmit előre, kendtek se szóljanak.

Az ima után szent éneket énekelt az öreg aztán felülvén ágyában, halk de érthető hangon mondá: „Kedves Floriczám, egyetlen gyönyörűségem, én nem soká élek, ne síj, ennek meg kell történni. Te árván maradsz, menj be a faluba — majd valami jó ember felfogad eselédnek. Légy jó, szófogadó és becsületes, ne téj le az erény utjáról soha bármilyen csábításoknak leszel is kitéve. Ha valami jóravaló legény feleségül kér, menj hozzá, jobb lesz az neked. Áldjon meg a Domne Zen! Még egyszer megölelte és eskölte leányát, egy nagy sohajjal kiadta lelkét.

Szegény leányka ájultan rogyott a földre. Jobb lett volna neki is a sir hideg földje, hol nem fáj semmi — nem bánt seuki

* * *

Pár év múlva, keleti izléssel rendezett, kicsi de igen szép teremben, gazdag román népviseletben ritka szép hölgyet látnak ülni, egy piros selyem vánkoson. Mely gondolatokba látszik elmerülve lenni, míg kedvenc bernát-hegyi óriási kutyáját sem látszik figyelembe venni, mely a bolhos pokróczon figyelmesen tekint urnőjére.

Aztán vinyog, farkát csóválja, mint szokta; midőn kedves vendéget jelent. Aminek hívják, reá is illik e név, mert ugy sincs urnőjének ő rajta kívül egy hűséges barátja sem.

Néhány perc múlva a nehéz függöny szétárul s egy magas, érdekes arczu férfi lép be a csöndes szobába.

Elfogultnak látszik, mit azonban igyekszik elrejtetni, halk léptekkel közeledik a piros selyem vánkoson ülő hölgy felé. Majd megfogva kezét szeretettől áthatott hangon kérdi — mi lelte az én szép kis madárkám? A hölgy megrögtön kisse, aztán azurkék szemével végtelen szerelemmel és szemrehányással tekint az elötte álló férfira. Nem szól semmit, de szemét mindent elmondanak, a férfi egy vánkost tol odá, szorosán átka-rolja és számtalan csókokkal halmozza el a hölgyet.

A szép hölgy szeméből két forró köny-csepp gördül le s halkán susogja — nem engem illetnek ezek a csókok.

— Hát kit illetnének? Ki lehetne az, kit én úgy szeretni tudnék mint tégedet imá-dott Flórá — kérdé az orvos, mert nem volt más, mint Bokody Ernő, nagylelkű pártfogója az árván maradt Flórenek.

Már négy év múlt el, hogy az öreg Juon meghalt.

Szegény öreg, miért nem vitted leányodat is akkor el magaddal.

Igaz, hiszen talált ő egy jószívű pártfo-

góra, ki saját testvérenek fogadta és mondta, nagyuri hölgy lett, urnője, parancsolója a Bokody háznak. Pompás szobái vannak, drága selyemruhákat és ékszereket visel. Milyen boldog, még jól járt, hogy meghalt az apja, különben sohse érte volna ilyen szerencse.

Flóre egy darabig nem felelt az orvos kérdésére, földresütött szemekkel hallgatott, aztán büszkén felvette fejét komor hangon mondá:

Azt hiszed azért hogy én szegény tudatlan leány vagyok, nem veszek észre semmit? Oh ne gondold, a nevelés hiányait pótolja természetes eszem s élénk képzelődésem. Rövid akarok lenni, a mult napokban dolgozószobámban rendeztettem az íróasztalt, tudhatod, hogy a kutatás nem szokásom, midőn egy fiók véletlenül felnyitott, s benne egy női arckép és egy levél volt. Ez lsten akaratára gondolám, hogy én meglássam jó leány hűtlenségét. Kivettem tehát és előhiva szobaleányomat, Lujzát, felkértem olvasná el nekem azt a levelet.

Ó elolvasta, nem akarom ismételni tartalmát s azt a fájdalmat mit akkor éreztem. Ernő tud meg, hogy engemet nem lehet többé ámitani.

Azért beszélte te azt már régebben nekem, hogy a hegyeken, hol gyermekéveletem töltöttem épített sz nekem egy kis házacskát s ott fogok lakni. Én mit sem sejtve örültem annak, hogy a kedves, megszokott helyen lakhatom ismét. Oh te gonosz, álnok ember, nem hittem, hogy ennyire megcsalj.

A gazdag uribőlgyet, mint nődöt, nem hozhatod egy házba a — szeretőddel.

Oh lsten, boldogságos szűz, minden szentek, ott a magasban ti látjátok, tudjátok ártatlanságomat, mondá a szerencsétlen leány szivrepesztő zokogással.

— Egyedül maradtam a világon, ő párt-

cella
 sepek;
 felülmulhatatlan az
 vágy-hány, gyomor-
 ingerés, roz szaga
 bűnös, kolika, gyom-
 orburat, gyomorégés,
 gyökékeződés, tüdő-
 gyákaképződés, sár-
 gás, undor és hányás
 ered, gyomorgörög,
 székzavar, a gyomor-
 kiterheltsége étel-
 ital által, gilisza,
 és májbetegség,
 nyeres-bántalmak el-
 sznolati utasítás-
 35 kr.
 Dr. Rothschnek V.
 mágy gyógyász
 Balas Zoltán gyógy-
 n: Trocsányi Imre
 z Frigyes gyógyász,
 s Lajos gyógyász,
 r birodalom minden
 es kereskedésben.
 tar nagyban es ki-
 roly.
 t gyógyszerészháza
 vaországban.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.

